

Rapport från studieresa till Island 20 – 25 september 2017

Detta är en reserapport från de 24 medlemmar i Dalarnas lantmätareförening som gjorde en studieresa på Island 20-25 september 2017. Rapporten är skriven som ett vittnesmål för de i föreningen som denna gång inte hade möjlighet att följa med, för andra tänkbara läsare och för att vi själva ska få ett stöd i att minnas alla våra upplevelser under denna intressanta resa. Vi vill inledningsvis rikta ett tack till vår resekommitté, till Magnussons resor med Ingrid Magnusson och till vår lokala guide Lena Eriksson. Du läsare kan nu följa med på vår resa utan att ta på regnkläder, stövlar och förföljas av vulkanernas och de heta källornas svavelväte. Välkommen med ombord på den gröna bussen!

Dag 1, onsdagen den 20 september Reykjavik

Vår resa börjar på Arlanda tidigt onsdag morgon. Guide för resan är Ingrid som möter upp ett glatt och förväntansfullt gäng med 24 lantmätare. Incheckningen går smidigt och morgonflyget till Reykjavik tar ca 3 timmar. Oj, oj, oj, nu är vi på väg! Schemat är välfyllt och vi stiger vid flygplatsen på den gröna bussen som de närmaste dagarna ska ta oss på färden genom delar av Island. Regnet strilar ned och vinden tar i men vi stannar till trots regnet och tar en titt på presidentens officiella bostad, Bessastaðir, som ligger strax utanför huvudstaden. Den som vågar kan ta chansen att smyga fram till fönstret för att eventuellt få en skymt av presidenten. Vi får veta att Island är lite av skandalernas land vad gäller politik. Det har just utlysts nyval efter den senaste skandalen.

Presidentbostaden där Gudni Jóhannesson med familj huserar just nu.

Bussen åker vidare i regnet mot huvudstaden och vi stannar till vid kyrkan, Hallgrimskirkja. Kyrkan ritades av arkitekten Guðjón Samúelsson år 1937. Det tog 41 år innan den var färdigställd 1986. Bygget var kostsamt och fick finansieras genom att människor som byggde egna hus körde överbliven betong till kyrkbygget. Kyrkan är en av Reykjavíks mest kända sevärdheter och även Islands näst högsta byggnad med sina 73 meter. Orgeln i kyrkan byggdes 1992 och består av 5 275 pipor. Den ljusa och sparsamt dekorerade kyrkan har sittplats för cirka 1 000 personer. Kyrkans yttre ska efterlikna lava som svalnat efter ett vulkanutbrott. Framför Hallgrimskirkja finns en staty över den kände vikingen Leifur Eriksson som är känd för sin upptäckt av Amerika. Statyn är ritad av Alexander Stirling Calder och är en gåva från USA 1930 då det Isländska Alltinget hade 1 000-års jubileum.

*Hallgrimskirkja,
den mörka figuren*

på piedestal framför kyrkan är Leif Eriksson

Vi hinner även med en titt på konserthuset, Harpa, med sin glasutsmyckade fasad som består av cirka 10 000 prismalikhade fönster. Konserthuset är 43 meter högt. Bygget påbörjades 2007 och var färdigställt och invigdes 2011. Bygget stannade upp ett par månader 2008 på grund av Islands finansiella kris. Islands opera och filharmoniska orkester inhyses i Harpa.

Konsert- och operahuset Harpa

Därefter checkar vi in på resans första hotell, Hotell Island. Efter en god och mättande lunchbuffé besöker vi Islands motsvarighet för fastighetsregistermyndigheten.

Registers Iceland (SKRA) har förutom registrering av fastigheter även hand om bland annat utfärdande av pass och id-kort, adressändringar, statistik över fastighetsförsäljningar och värdering av fastigheter. Myndigheten har idag nio olika avdelningar. Värdering är en stor del av myndighetens arbete. Så kallad brandvärdering görs varje år. Cirka 190 000 värderingar görs årligen. Värderingen används bland annat för beräkning av fastighetsskatt. Försäkringsbolag använder underlaget liksom banker. Myndigheten tillhandahåller även statistik över fastighetsförsäljningar. Cirka 10 000 köpekontrakt samlas in och registreras varje år och ungefär lika många hyreskontrakt. En slags stämpelskatt betalas vid överlåtelse av mark. Statistiken används bland annat vid värderingar.

En stor del av marken i städerna ägs av kommunen. Tomträtter är vanliga. Det är även vanligt med jordbruk på statens mark. Staten äger marken och brukaren betalar en årlig avgift för att få använda marken. Jordbrukaren äger själv gården och det som produceras. Om jordbrukaren väljer att flytta köper staten in byggnaderna på marken. Det sker väldigt få överlåtelser av jordbruksmark, den mesta marken hyrs av staten eller så går jordbruket i arv.

Islands myndigheter arbetar med att bygga upp ett fastighetsregister och en registerkarta.

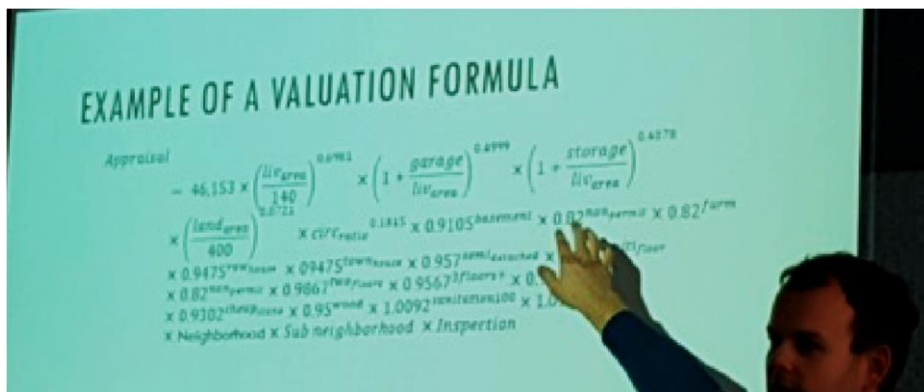
Kvalitén förbättras under hand. Uppbyggnaden sker i flera steg med början av ett adressregister.

Mottot är ”start simple and start correctly!” NLSI- National Land Survey of Iceland - samlar in,

bearbetar och tillhandahåller geografiska data över landet. Den digitala geografiska

informationen är fritt tillgänglig och kan laddas hem från hemsidan (www.lmi.is) för den som vill ta del av den.

Uppbyggnaden av fastighetsregistret påbörjades med att myndigheten först samlade in data över byggnader och skapade ett adressregister. Adressregistret är näst intill komplett idag. Insamlandet av data över fastighetsgränser har varit ett svårare arbete. Landvärdet har historiskt varit lågt och något intresse att kartera landet har inte funnits. Man förlitar sig på äldre dokument där man i ord beskrivit områden på marken, kan liknas med våra tidiga sämjedelningar. Karteringsarbetet försvåras även av att Island påverkas av jordskorpan rörelse. Stora delar av Islands inre delar är obebyggda och har hög vulkanisk aktivitet.

Registermyndigheten, värdering av fastigheter är en del av myndighetens arbete

Efter besöket fick vi tid att strosa runt och utforska Reykjavik på egen hand.

Vi avslutar dagen med gemensam middag, lamm och bakad potatis står på menyn. Oj, oj oj, vad gott! Att äta lamm kan tyckas självklart på Island, men vi får veta att Island har överproduktion på lamm. Detta har gjort att många lammproducerande lantbrukare fått lägga ner sitt jordbruk eller försöka inrikta sig mot annan produktion. Vi får även veta att vi inte ska använda svenska ordet oj! Då det på isländska betyder ”äckligt”, oj då!!!

Vi går mätta i magen tillbaka i regnet till hotellet för en natts god sömn, vad väntar i morgon måntro?

Dag 2, torsdagen den 21 september Reykjavik till Hella

Det är torsdag morgon och bussen kör ut från Reykjavik (som betyder Rökviken) och följer ”Pipvägen” mot Tingvellir. Ledningen som löper längs med vägen innehåller varmvatten från varma källor och förser huvudstaden med varmvatten. Vi gör ett kort stopp för att se hur varma ånga stiger upp ur marken. Det finns även några borrhål som det ryker ifrån och där hetvattnet hämtas som leds ner till samhällena i långa ledningar. Vädret är ostadigt, men molnen lättar ju närmare vi kommer Tingvellirsjön, som är landets största sjö. Vattnet är kallt och här finns röding.

Tingvellir med omgivning

Island saknar till stor del träd, men omfattande beskningsprogram pågår och bekostas av staten. När vikingarna kom till Island fanns det en del träd, med dessa togs ned för att användas som ved. Eftersom träden mestadels var fjällbjörkar var det inte mycket till bränsle. Virke tog man i första hand från Norge. Naturligt växer det mest mossa, gräs, vide och ljung på ön. Det finns varken lingon, blåbär eller hjortron men däremot odon och kråkbär. Antalet djurarter är begränsat, men det finns en stark fjällrävsstam.

Vikingarna tog med sig får, kor, grisar, hästar, höns och renar. Även möss följde i vikingarna spår. Senare följde även mink, råttor och kaniner med båtarna över havet. Islandshästarna som

finns på Island härstammar från de hästar som togs från Norge och Shetlandsöarna under vikingatiden. Nya hästar har inte tagits in i landet.

Första vikingen kom från Norge år 870. År 930 fanns det ca 20 000 på Island. Klimatet på den tiden var mildare och situationen i Norge var dålig. Harald Hårfager hade ”enat” smårikerna vilket medförde att flera småkungar flydde över havet till Island.

På Alltinget vid Tingvellir träffades man varje år under 2 veckor runt midsommar. Det fanns ingen kung på Island utan landet var uppdelat i 4 delar – fjärdingar - med 35-40 småhövdingar. På tinget diskuterades och ändrades lagen och brottslingar dömdes. Lagen hade sitt ursprung i gamla Norges lag.

Norges kung ville få inflytande på Island och norske kungen skickade dit missionärer. Frågan diskuterades på tinget och år 1000 beslutade islänningarna att alla skulle vara kristna. Men det var tillåtet att fortsätta att vara hedning, förutsatt att man var det i smyg.

På mitten av 1200-talet var det mycket bråk på Island. Några få hövdingar hade lagt under sig den mesta makten vilket resten av befolkningen inte accepterade. År 1262 bad man därför Norge att ta över makten på ön för att få slut på bråken. 1380 tog Danmark makten över Norge och även Island. Först 1944, under brinnande världskrig när danskarna var ockuperade av Tyskland utropade man sig som en självständig stat.

Efter Tingvalla tog vi gröna bussen från amerikanska kontinentalsockeln, över sprickan, till den europeiska kontinentalsockeln. Eftersom sprickan växer med ca 2 cm per år så torde den ha ökat med, i runda slängar, 0,0023 millimeter under tiden vi var där. Inget vi märkte i alla fall. Och nu sker ju även huvuddelen av denna kontinentalförskjutning längst den östra delen av sprickan under Vatnajökull, där nu även en s.k. hot spot ligger som är orsak till mycket av nutida vulkanismen.

Den naturliga vegetationen bestod av vide, björk och rönnsly. Hekla med snötoppen på 1490 m.ö.h. skyntades, mest täckt av moln. Enstaka skogsplanteringar med poppel och sitkagran (*Picea sitchensis*) siktades under färden.

I byn Reykholt besökte vi gården Fridheimar där vi togs emot av Knútur Rafn Ármann som berättade om islandshästar och deras 5 gångarter, skritt, trav, galopp, tölt och flygande pass, varav de två sista anses vara unika för Islandshästen. Knútur demonstrerade sedan gångarterna på ett pedagogiskt sätt när han red runt deras ridbana. I tölt kunde han rida runt banan i hög fart med ett fyllt ölstop i handen, utan att spilla (särskilt mycket).

Knútur till häst

Presentutdelning för hästar och hästfolk

Förutom hästarna sysslade man med tomatodling och Linda Karlsson gav en fyllig redogörelse om denna. I växthuset med ca 10 000 tomatplantor var det 23-24 grader varmt, uppvärmt med hetvatten från egen källa. Plantorna belystes 12-14 tim./dygn med egen el. Även bevattningen skedde med eget vatten från källa i bergen. Odlingen skedde i torvsäckar och näring tillfördes genom bevattningssystemet. För pollineringen hade man ca 600 humlor som importerades från Holland och ersattes med nya efterhand. Totala tomatproduktionen var ca 300 ton/år vilket motsvarar 18 % av hela Islands konsumtion av tomater.

Lunchstället inne i växthuset

Besöket avslutades med lunch med tomatsoppa och hembakat bröd inne i växthuset. Jättegott. Därefter fortsatte vi mot Fludir där vi badade i Secret Lagoon.

Bad i Secret Lagoon

Herrarna som hade tråkiga badshorts fick beskåda våra lantmätarnajader i de mest undersköna kreationer med turkosfärgade och höstfärgade badkläder, lavainspirerade bikinin med drag av basaltfärg allt anpassat till omkringliggande natur.

Vattnet i Secret Lagoon var 37 till 40 grader varmt och där låg vi och göttade oss i ca 1 timme. Efter badet besökte vi ytterligare ett stort och vackert vattenfall **Faxi** med en laxtrappa intill då det är gott om lax i älven.

Vidare fanns där en rund fårskiljningsinhägnad uppdelad i tårtbitar. Nu hade fårskiljningen redan skett då fåren på sommaren betar uppe på fjället och därefter tas hem till gårdarna där de får beta i inhägnade hagar under resten av året.

Därefter for vi och tittade på Islands vackraste vattenfall **Gullfoss**, det gyllene vattenfallet i älven Hvítá. Vattnet faller i två omgångar, först 11 meter och sedan 21 meter ned i en klyfta som är 20 meter bred och 2,5 km lång. Vattenfallet hade i början på 1900 talet arrenderats av ett brittiskt bolag för att bygga ett kraftverk där. Ägarens dotter Sigridur Tomasdottir tvistade mot bolaget för att få arrendeavtalet upphävt med hjälp av advokat Sveinn Björnsson, som senare blev president på Island, vilket fördröjde utbyggnaden så länge att arrendet upphörde att gälla och på så vis förhindrades utbyggnaden. Nu är området naturreservat och ägs av Isländska staten.

Gullfoss

Sedan for vi mot Geysir och tittade på gejsern Strokkur, som hade utbrott ca var 5:e minut med en kaskad av vattenpelare och vattenånga upp till en höjd av 20 meter.

På 1200-talet var det jordbävningar i detta område och då bildades ett flertal gejsrar med vattenpelare upp till 80 meter. Det internationella namnet geysir härstammar från detta område. Omkring Strokkur fanns det mindre varma källor med utsläpp av vatten innehållande svavelväte. I gejserns utloppskanal och runt mynningen bildades en opak sort av kvarts, Opal, ($\text{SiO}_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$) med vatteninnehåll som geologiskt internationellt kallas Geysirit.

Strokkur visar upp sig

Så småningom kommer vi fram till hotellet Hella för middag och övernattning.

Dag 3 fredagen den 22 september Hella till Jökulsarlon och tillbaka till Dyrholaey (Vik)

Den här dagen skulle bli den längsta.. och mycket innehållsrik.

Här på sydkusten där vi startar dagens resa dvs. i området mellan Hyitá-älven och Eyjafjallajökull, är det bra klimat och milt. Odling går bra om jordarten tillåter. Gårdarna är lite större. Kycklingfarmer skyttade förbi i bussfönstret och vi höra att kyckling är större än lammkött till volymen. Det är regnigt också, Myrdal är regnigast på Island med 4000 mm/år.

Från Hella åkte vi sydöstut längs sydkusten mot Vik och vidare till Vatnajökulls iskant i Jökulsarlon. Landskapet blev då allt efterhand allt kargare och dominerat av allt mer tefra, lava och sandur-områden. Totalt 35 mil skulle vi nu komma öster från Reykjavik. Söder om vägen breder stora lavafält ut sig och norr om vägen skyttar vulkaner och glaciärer. Glaciärerna krymper med minst 100 m årligen. Här syns klimatförändringarna tydligt.

Hekla, som vi spanade in under gårdagen, har haft ett flertal utbrott efter senaste nedisningen. De börjar vanligen med en snabb explosiv fas där stoft sprids upp till 10 km höjd. Utbrotten ger i nästa fas stora mängder relativt ljus s.k. tefra (pyroklastiskt material utslungat ur vulkanerna allt från sand till stora block som tillsammans med lava (som rinner) täckt upp till 2/3 av Islands yta). Det stora utbrottet från Hekla i historisk tid skedde år 1104 och spydde ut tefra och lava. De utbrott som gett störst skador skedde 1510, 1693 och 1766. Senaste utbrottet skedde år 2000 och vulkanen laddar nu för sin nästa aktivitet.

Katla, som vi passerar under innevarande dag, är en av Islands mest aktiva vulkaner och hade sitt senaste stora utbrott 1918 och brukar ha det ungefär vart 80e år. Vulkanen ligger helt under en jökul, vilket gör att när Katla får utbrott kan det ge jökulhlaup, dvs. kraftiga floder av smältvatten. Katla har nära kontakt med Eyjafjallajökull och med en sprickzon i nordöstlig riktning mot Vatnajökull. Ett utbrott kallad Eldgja skedde i denna sprickzon ca år 934. Nästa stora utbrott i sprickzonen startade år 1783 kallad Lakagigar efter ett berg Laki mitt i sprickzonen. Detta utbrott har gett det största lavaflödet globalt på senaste 1000 år. Det höll på i åtta månader och fortsatte sedan fram till 1785 i vulkanen Grímsvötn i norra delen av sprickzonen. Lavan täckte 565 km², en femtedel av Islands befolkning och tre fjärdedelar av boskapen dog. Fluorförgiftning (Fluoros) var en anledning. Utbrottet var så stort att det påverkade hela Europa. En del påstår att det var grunden/orsaken till missväxtåren som var grogrunden för t.ex. franska revolutionen.

Vatnajökull, dit vi nu var på väg, döljer ett antal vulkaner, varav Grímsvötn är den mest aktiva. Denna hade sitt senaste utbrott som startade 21 maj 2011 med 12 km hög vulkanplym, detta ledde till att 900 flyg ställdes in för flera länder. Denna eruption var större än Eyjafjallajökulls i april år

2010 som vi skulle titta på nästa dag.

Utbrott under glaciär leder till vattenflöde genom jökulhlaup, som även kan föra med sig stora mängder vulkaniskt material. Vi åkte med bussen igenom ett stort sandur-område på vägen mot Jökulsarlon, bildat genom jökulhlaup efter utbrott under Vatnajökull.

Vulkanaskaområden efter Eyjafjallajökulls senaste utbrott har planterats med gräs med stor framgång. Även Alaska Lupiner planteras/odlas för att binda jorden. De sprider sig och djuren

äter dem inte. Skogen som fanns här på vikingatiden var mest björk och vide som våra fjällbjörkskogar. Svedjebruket på medeltiden och främst lilla istiden på 1200–1300-talet gjorde att skogen höggs ner till ved och försvann fram tills nu.

Kaffestopp i Kirkubeyarklustar.

Vi fortsatte på ringvägen, ringväg 1 som var klar 1974. Vi åkte lång sträcka över sandur-området där årligen sträckor av vägen spolades bort när isälvarna byter flödesvägar. Dyra broar kan stå helt fel utan funktion och framstå som monument över naturens nycker. Bland annat står Islands längsta bro på 900 m oanvänd.

Väl framme i Jökulsarlon blev det sopplunch bland en del av landets en miljon turister. Sedan bar det ut på buss/båttur bland isbergen. Då och då tittade sälur upp bland isbergen och undrade vad vi gjorde där. Några modiga resenärer vågade slicka på ren is, 1000 år gammal. Isbergen hade kalvat från Vatnajökulls utlöpare och var nu på väg att smälta och glida ut i havet. Vilket skådespel.

Gruppresa på Jökulsarlon

På väg tillbaka mot Vik tittade vi på en glaciärtunga som är en utlöpare till Svinafjellsjökull. Här fanns fram till mitten av 1300-talet ett 30-tal rika gårdar, kyrkor mm. När hövdingarna därifrån skulle till grannarna i väster i fredliga syften tog de väg längst stranden, när de var ut i mer krigsexpeditioner gick de norrut den s.k. fjällbakvägen norr om Myrdalsjökull och ner i Þorsdalen som vi skulle titta på under dag 4. Ett vulkanutbrott under Vatnajökull 1362 innebar att hela detta härade blev begravt och att det ser ut som det gör nu idag.

Vi åkte väg 1 tillbaka västerut över sandur-fälten med flera mil av den sterila vulkanisk sand och grus efter jökelhlaup från Vatnajökull. Detta landskap ersattes längre västerut av vulkanisk tefra och lager av trögflytande blocklava avsatt från utbrotten i Laki, Eldgja och Kafra. Vi tog kaffepaus i Vik.

Ett inte helt sterilt landskap av ryolitisk blocklav efter Lakiutbrottet – det växer ju mossa på stenarna nu ca 250 år efter!

Efter kaffepaus i Vik fortsatte vi till Svarta stranden vid Dyrholaey (dörrhålet). Basalten vid stranden hade stelnat i tre, fyra, fem eller ända upp till åttakantiga basaltpelare, s.k. pelarförklyftning. Sådan förklyftning bildas när basalten långsamt stelnar och krymper ihop, varvid sprickor bildas som får formen av dessa pelare.

Pelarförklyftning av diabas väcker intresse

Dyningarna från Atlanten var lika fascinerande som livsfarliga.

Slutligen anlände vi till hotellet i Vik och fick middag. Nu hade det börjat skymma och regnet piskade mot fönstren så någon utsikt var det inte tal om. Detta var bara en föraning om morgondagens väder. Nämnade vi att vi hade tur med vädret - det regnade bara lite när vi var ur bussen idag.

Dag 4 lördagen den 23 september Vik till Hafnarfjordur

Avfärd från hotellet kl. 8. KRAFTIG blåst, ostlig vind 20 m/s (30-40 m/s i byarna) och KRAFTIGT regn (horisontellt) och ändå hade det inte börjat på allvar ännu! Storm på Island liknar inget som vi varit med om. Ett hotell längre österut som vi passerade igår har fått taket avblåst flera gånger.

Detta innebar att det var osäkert om det skulle vara möjligt att genomföra den planerade vandringen i Torsdalen / Thorsmörk eftersom den ligger mellan de tre glaciärerna Tindafjallajökull, Eyjafjallajökull och Myrdalsjökull. Den sistnämnda stänger in dalen. Regnet ökade vattenmängderna i glaciärälvarna som är många, och det kunde bli svårt för bussen och oss att ta oss fram i landskapet. Vi åkte iväg med bussen i medvind en bit västerut (från det värsta vädret). Vår isländska guide sa att vi skulle vara flexibla och anpassa oss efter vädret. Vi kände oss trygga med vår isländska guide och vår duktiga busschaufför som kunde hantera bussen som är byggd för att kunna köras på terrängvägar på fluvialt avsatt svart askgrus (från vulkanutbrott) där man vet att det inte är kvicksand, och genom grunda glaciärälvar.

Vårt första mål var Skogafoss, ett 62 m högt vattenfall intill bergen där vulkanutbrottet skedde 2010. Det sägs finnas en gulds katt gömd bakom fallet. Några föreningsmedlemmar tog sig ända upp på berget vid fallet för skattletning.

Skogafoss

Sedan besökte vi bondgården Þorvaldseyri nedanför Eyjafjallajökull, där ju utbrottet skedde i april 2010. Det senaste utbrottet dessförinnan var 1824. Vid utbrottet 2010 spreds aska med vindarna över stora delar av jordklotet och stoppade flygtrafiken. Lustigt nog kunde Keflaviks flygplats i Reykjavik hållas öppen som vanligt.

Guiden pekade på ett kraftverk i Þorsdalen som skadades av vulkanutbrottet och den stora bondgården (som kraftverket tillhör) som drabbades. Vi stannade i en liten byggnad för att se en film om detta vulkanutbrott och hur gården påverkades.

Gården Þorvaldseyri vid starten av utbrottet

Utbrottet gjorde att delar av glaciären smälte, vilket orsakade en störtflod av vatten som spolade bort deras kraftstation, varm- och friskvattenkällorna, vägar och broar och skapade ett tjockt klet av askan. Vi fick se en film om vad som hände på gården vid utbrottet och hur allt blev inaskat. Människorna på gården evakuerade under två veckor men djuren var kvar i ladugården och blev utfodrade. Det var en omöjlighet att evakuera också djuren. De fick tåla en del askdamm i luften. Det var en skakande upplevelse att se hur hårt gården drabbades och hur slitsamt det blev för människorna där att återställa allt. En pikant detalj: Gårdsägaren ställde ut ett stort betongrör vid allmänna vägen där han tippade aska som plogats upp. Turisterna tog för sig av denna ”souvenir” så att han blev av med en del av askan på det sättet.

Ägarna till gården tackades med Dalahäst av föreningens ordförande

Därefter blev det besök vid ytterligare ett mäktigt vattenfall, Seljalandsfoss, med en fallhöjd på

65 m. Det är ett vattenfall som man kan gå bakom, och man kan alltså se det från alla håll. Det sägs kunna bli vackra regnbågar när solen skiner, men det saknades tyvärr förutsättningar för sådant vid vårt besök.

Trots vädret bestämde sig guiden och busschauffören för att vi ändå skulle kunna åka till Þorsmörk eller Thórsörk (Tors skog), en dalgång mellan glaciärerna Tindfjallajökull och Eyjafjallajökull med Mýrdalsjökull i slutet av dalen. I närheten av dalen, som fått sitt namn efter guden Tor, bodde Gunnar i Lidarände, god vän med Njal och som mycket av 1000-talets Njals saga handlar om. Njals gård Bergtorsvål låg vid kusten ungefär mitt mellan Hvitás utlopp och Eyrafjallajökull. Vägen genom dalen korsar många vattendrag, men det finns inga broar så bussen måste köra rakt igenom vattenmassorna. Det var åtminstone ett tiotal vattendrag som skulle passeras.

Bussen tar sats rakt ut i jökelfloden

Men det gällde att inte stanna för länge för då vattenfylldes vadställena med risk för att vi inte skulle kunna ta oss tillbaka. Därför fick den ursprungliga planen på att vi skulle göra en vandring i dalen ändras till en kort promenad i en ravín vid Stakkholtsgjá. Det regnade och blåste fortfarande. Vi gick in i den innersta grönsvarta ganska trånga dalen med tvära bergssidor. Vinden trängs ihop i dalen (en form av bergspass) och stormbyar tog tag i oss. Alla höll tiden. Vi hade respekt för vädret och våra guider och chaufför. I slutet av återfärden genom glaciärområdet var de värsta vattenpassagerna över och vi stannade kort för att titta närmare på glaciären Mýrdalsjökull. Där inmundigade vi vår picknicklunch inne i bussen med utsikt mot denna glaciärtunga från Eyjafjallajökull.

Ravinen som vi inte hann gå upp i

Nedom glaciärområdet tittade vi på två höga vattenfall och vandrar mellan och invid och bakom. Det ”gömda vattenfallet” är i Glofrabui, en ravin där berg med springor avskärmar vattenfallen på ett mycket speciellt och vackert sätt. En bit därifrån ligger Seljalandsfoss (60m) och där gick vi på våta stenar, och med stänk från fallet, längs bergväggen på en rejäl hylla på insidan ”bakom” fallet.

På hemvägen tog vi en tur genom vår guide Lenas hembygd i närheten av Sellfoss. Det som liknade cykelvägar längs bilvägarna var ridvägar, vilka sköts av det isländska Vägverket. Lena jobbar i jordbruket, på olika gårdar och på slakteri, när hon inte guidar. Jordbruket på Island omfattar mest får och mejeriprodukter, men många andra produkter har kommit fram under senare år. Bl.a. odlar man grönsaker, t.ex. tomater och paprika, i växthus som värms av underjordiska varma källor.

På kvällen bestods vi med en vikingamiddag på hotell Viking i Hafnarfjörður. Där fick vi smaka på specialiteterna surhaj, torkad torsk och lamm med tillbehör som gav oss tillfälle att framföra ”Lantmätarsuppen”. Några i sällskapet dubbades till hedersvikingar.

Dag 5 söndagen den 24 september

Resa i minibuss Hafnarfjörður- Reykholt- Borganes- Grindavik- Keflavik

Vi var åtta ur gruppen som valde att ägna söndagen åt bilåkande. Vi hyrde en minibuss och tog vägen norrut från vikingahotellet i Hafnarfjörður förbi Reykjavik på väg 1 och rundade den 914 m höga vulkanen Esja på dess vänstra sida. Denna vulkan ligger i västra kanten av

kontinentalförskjutningszonen och är tryggt insomnad sen 1,6 milj. år. Geologer har kunnat se 13 glaciationer på ön – vi såg inte en enda.

Vi fortsatte runt Hvalfjörður vars mynning under 2:a världskriget blev minerat av England och USA för att ge en säker depåhamn längre in i fjorden. I området finns kvar en del oljecisterner och andra krigslämningar. Längs södra sidan av fjorden såg vi många områden med pelarbasaltförklyftningar såsom några dagar tidigare vid Dyrhólaey nära Vík.

Fika togs på en lokal liten hästgård med camping längs fjordens norra sida varefter vi svängde höger längs Dragavegur strax öster om berget Skardsheidi. Området verkade lämpat för fjällvandringar, obebott förutom en del sportstugor. Vårt mål var att åka vidare ner i dalen på norra sidan till Reykholt.

Väl i Reykholt var det omöjligt att missa den relativt nybyggda kyrkan sammanbyggd med bibliotek och museum över Snorre Sturlasson. Snorremuseet var väl värt besöket. Här gavs en intro till Edda-skrifterna och till Snorres resor och roll i 1200-talets Island. Vi fick bl.a. lära oss isländska översättningen av svenska Kungälv. Utanför museet fick vi testa tempen i badpoolen som Snorre använde värmd med hetvatten från närbelägen källa. En tidig version av 1990-talets badtunna hos oss.

Snorres badpool

I närheten av Reykholt – närmare vid Deildartunguhver - hittade vi Islands största källa för hetvatten. Hetvattnet trycktes i stora pipelines till närbelägna städer som t.ex. Borganes. Området mellan Reykholt och kusten längs älven Hvíta visade sig sedan vara en trevlig jordbruksbygd med häst, får och även getfarm.

Varning vid Deildartunguhver

Hamnstäderna Borganes (liten hamn) och Akranes (större hamn) upplevde vi som trevliga med äldre bebyggelse och en hel del nybyggt, bl.a. köpcentra. I Borganes finns museum över Egil Skallagrimsson och fadern Skallagrim Kvällulvsson. Egil kallas ibland Islands och hela Nordens största skald. Naturligtvis var Egil släkt med Snorre.

Söder om Akranes tog vi den 6 km långa tunneln under Hvalfjordur. Vår väg tillbaka mot flygplatsen bar först mot middag i den tidigare viktiga hamnstaden Grindavik. Vi tog väg 1:an och svängde ner söderut vid Hafnarfjordur en väg väster om Bláfjäll. Detta område var som övriga delar av Reykjanes sterilt vulkanlandskap uppbyggd under Pleistocene-Holocene. Området längd Kleifarvatn var mycket kuperat och fantastiskt upplevelserikt. Krisuviks varmvattenkälla skapades genom en prospektering för varmvattenkraftverk och resulterade i en gejsir. Denna exploderade dock 1999 och är nu betydligt mer tandlös. Den ägnar sig mer åt att bubbla och lukta svavelväte, marken är vit av Geysirit som vi sett tidigare under resan.

Kväll vid Kleifarvatn (bilden är mörk därför att det var mörkt ute)

Inpyrda med svavelångor anslöt vi oss sedan till övriga gruppen i Grindavik.

Nisse körde, Ulf läste kartan, Agneta, Annika, Lennart E, Torsten, Hans-Olov och Yngve var baksäteschaufförer.

Minibuss

Citypromenad i Reykjavik

Torbjörn och Göte gick runt i stan och såg bl.a. stadshuset som hade en modell av hela Island. Vi gick också in i en ganska modern kyrka som visade sig vara katolsk. Vi var med på en visning av det nya konserthuset Harpa som bl.a. hade justerbara väggar för olika akustikbehov. Sittplatser i den stora salen var 1600 men kunde utökas i läktarna vid behov. Konserthusbygget stoppades vid den ekonomiska krisen 2008 men slutfördes efter ett halvårs uppehåll med stad och stat som delägare. Arkitektbyrå var bl.a. Henning Larsen. Totala kostnaden uppskattas till 200-300 miljoner euro eller dollar. Ett privat bolag står nu för driften. Vi lyssnade också till en konsert med en symfoniorkester av ungdomar. De framförde musik av den ryske kompositören Igor Stravinsky. Akustiken i konsertsalen var mycket bra.

Norden hus, Reykjavik

Dag 5 besökte Maria, Jenny och Lennart G. Nordens hus. Nordens hus inrymmer bibliotek, konferens, utställningslokaler och en liten restaurang, Huset är ritat och formgivet av den finske arkitekten Alvar Aalto och invigdes 1968. Inte bara byggnaden utan även byggnadsdetaljer och möbler är formgivna av Aalto och finns kvar i original förutom Ikeaköket i serveringen. Byggnaden kom till genom nordiska ministerrådets initiativ i syfte att stärka den nordiska samhörigheten, främja det nordiska samarbetet och stärka banden mellan Island och de andra nordiska länderna. Institutionen är inte bara en förbindelselänk mellan Island och de övriga länderna, utan fungerar också som ett kunskaps- och kulturcenter och en kreativ mötesplats.

I biblioteket finns uteslutande litteratur av nordiska författare, faktaböcker, skönlitteratur, barnböcker och tidskrifter på alla de nordiska språken. Biblioteket kan man inte bara låna hem böcker utan även konst, tavlor.

Ett par museibesök fanns även tid till. Asmundur Sveinsson, (1893 – 1982) var folkligt omtyckt skulptör. Ett museum finns i det hus som han, till stor del med egen handkraft och vinddriven betongblandare, byggde som bostad och ateljé i början av 1940-talet. Det var efter att Asmundur besökt Grekland och Turkiet och kommit fram till att det på Island är fel att bygga hus i trä (för att efterlikna Skandinavien) i ett land, på en ö, som är kal.

I en park i centrala Reykjavik ligger konstmuseet Kjarvalsstaðir. Nu visades en stor utställning med verk av Islands största målände konstnär Johannes Sveinsson Kjarval (1885 – 1972).

Hästridning

Dagen inleddes med en välbehövlig sovmorgon på Hotell Viking i Hafnarfjörður.

De som var inställda på valsafari eller glaciärtur fick tänka om eftersom vädret inte tillät detta. När alla vi sex som satsade på ridning var samlade efter lunch så blev vi upphämtade av bussen som skulle ta oss till stallet - Ishestar som låg strax öster om Hafnarfjörður.

Vi sex deltagare hade väldigt varierande erfarenhet av ridning. Så vi delades upp i olika grupper, några tillsammans med islänningar. Det var härligt att få komma ut i naturen, rofyllt och avkopplande. Vi red på ett långt led efter varandra och bara njöt.

Ridturen avslutades med att vi sadlade av hästarna och lämnade dem i hagen. Bussen hämtade upp oss och tog oss tillbaka till hotellet.

Våra väskor hade vi packat sedan tidigare på förmiddagen så det var bara att ta oss in i den abonnerade bussen när den väl anlände, för vidare transport till middag med fish and chips i Grindavik och flygplatsen. Flyget skulle gå lokal tid strax efter kl. 01 på natten och ta oss till Sverige.

När flygets hjul mötte landningsbanan på Arlanda kändes det så härligt att få vara tillbaka på hemmaplan. Det var en underbar och intensiv resa.

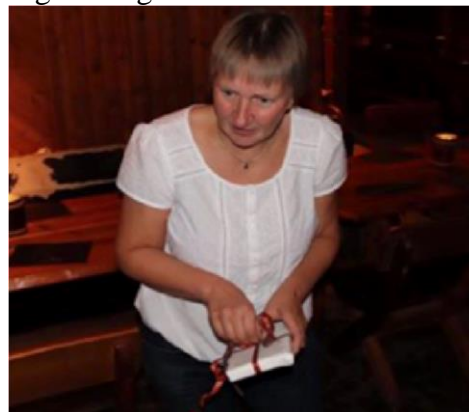
Nybliven hästkarl

Deltagare i studieresan:

Torsten Allvar
Margareta Arenås
Anders Bengt
Göte Claesson
Anne-Britt Daniels
Lennart Elfving
Agneta Ericsson
Inga-Maj Eriksson
Desiree Furn
Olle Färnkvist
Lennart Gustafsson
Maria Hedqvist
Walter Johansson
Yngve Karlsson
Annika Larsson
Bo Lauri
Helena Lång
Ulf Löfgren
Hans-Olov Ohlsson
Torbjörn Sjödahl
Margareta Skoog
Nils Spross
Anders Åkerlind
Jennie Åkerström

Våra guider:

Ingrid Magnusson

Lena Eriksson

Karta frá National land survey. Blá vög með gröna bussen, Grön vög með minibuss þá söndag

